

Nr 124.

Ankom till riksdagens kansli den 18 april 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp av vattenfallsandelar i Järpströmmen m. m.

(4:e avd.)

I en den 24 februari 1939 dagtecknad proposition, nr 143, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, framlagt förslag angående inköp av vattenfallsandelar i Järpströmmen m. m.

Kronan är för närvarande ägare av 19.53 fallmeter av den till sammanlagt 129.46 meter uppgående fallhöjden i Järpströmmen i Jämtlands län. Vattenfallsstyrelsen har nu med hänsyn till önskvärdheten av att dels förstärka sina vattenfallsintressen i Järpströmmen och dels vinna ökat inflytande i vattenregleringsföretag i Indalsälvens flodsystem föreslagit inköp från aktiebolaget Svarthålsforsen av vissa områden vid Järpströmmen, varigenom kronan skulle bli ägare till ytterligare 29.05 fallmeter.

Enär vattenfallsstyrelsen, såvitt nu kan bedömas, inom avsevärd tid icke torde behöva utnyttja vare sig de nyförvärvade eller de av kronan tidigare innehavda fallandelarna, medan däremot bolaget, som äger de övriga vattenfallsandelarna i Järpströmmen, önskar utbygga vattenfallet, innefattar emellertid det nu föreliggande avtalet därjämte, att kronans andelar i vattenfallet skola utarrenderas till bolaget till och med utgången av år 1985. Då det visat sig, att den lämpligaste platsen för ett blivande kraftverk är belägen å den kronan tillhöriga fastigheten Hårsta 2¹, och då bolaget önskar vara ägare till denna mark, skall enligt det nu förevarande avtalsförslaget ett markområde av nämnda fastighet överlåtas till bolaget.

Utöver det vederlag, som bolaget erhåller genom förenämnda markområde, har vattenfallsstyrelsen att i ersättning för de till styrelsen överlåtna fastigheterna dels erlægga ett kontant belopp av 268,262 kronor 64 öre, vilken summa motsvarar vad bolaget i sin tur fått erlægga för de ifrågasvarande områdena, dels ock övertaga vissa kraftleveranser, som bolaget förbundit sig att fullgöra, tillhoppa å 235 kilowatt.

Den årliga avgiften för den till bolaget intill utgången av år 1985 föreslagna arrendeupplåtelsen har beräknats efter 4 procent av värdet å de till bolaget upplåtna andelarna eller 19,602 kronor 93 öre. Från och med den dag, då den projekterade kraftstationen tages i regelbunden drift, skall dock arrendeavgälden ökas med 7,765 kronor 41 öre till 27,368 kronor 34 öre. Den kronan enligt vad förut nämnts åliggande skyldigheten att fullgöra viss frikraftleverans skall under arrendetiden övertagas av bolaget.

Uppgårelsen med bolaget medför, att kronan kan under arrendetiden med arrendeavgiften dels förränta och amortera den på kronan fallande köpeskillingen, dels ock få skälig avkastning på sitt ursprungliga vattenkraftsinnehav. Kronan får därjämte möjlighet att vid arrendetidens slut på skäliga villkor uttaga sin vattenkraft ur den för hela fallet utbyggda kraftanläggningen.

Utskottet. Statens vattenfallsinnehav i Järpströmmen har med tanke på en framtida statlig kraftverksbyggnad ansetts böra kompletteras genom inköp av ytterligare andelar från aktiebolaget Svarthålsforsen. Tillsvdare skulle dock dessa av staten nyinköpta andelar alltjämt få disponeras av det säljande bolaget — vars aktier ägas av Stockholms stad — mot en arrendeavgift, som lämnar förräntning på köpeskillingen.

Under erinran om att förslaget ingår som ett led i en uppgörelse mellan vattenfallsstyrelsen och nämnda bolag om Järpströmsfallens lämpliga framtida exploatering får utskottet tillstyrka förslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna ifrågavarande, vid statsrådsprotokollet den 24 februari 1939 fogade avtal, avseende det ena överlåtelse till kronan av vissa fastigheter med tillhörande vattenrätt i Järpströmmen m. m., och det andra försäljning till aktiebolaget Svarthålsforsen av fastigheten Byn 3³³ i Fors socken; vattenfallsstyrelsen obetaget att beträffande det förstnämnda avtalet vidtaga de smärre jämkningar, som kunna visa sig erforderliga och varom överenskommelse kan träffas;

b) medgiva, att av anslag till statens vattenfallsverk för inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar må för gäldande av den i förstnämnda avtal överenskomna köpeskillingen tagas i anspråk ett belopp av högst 268,262 kronor 64 öre ävensom erforderligt belopp för bestridande av lagfartskostnader och övriga med förvärven förenade kostnader.

Stockholm den 18 april 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gränebo*, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Andersson* i Fältenborg, *Nilsson* i Landeryd, *Bergström*, *Gustafsson* i Benestad, *Ström* i Lidköping, *Andrén*, *Magnusson* i Kalmar och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Svensson* i Grönvik, *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson*, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Isacsson*, *Olsson* i Staxäng, *Lundberg* och *Hansson* i Rubbestad.